

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

44

ISSN 1211-7250

ISBN 80-86023-23-0

2003 11 10

9395458

BRNO 2003

280, -

PŘEHLED VÝZKUMŮ 44

Vydává:	Archeologický ústav AV ČR Brno Královopolská 147, 612 00 Brno E-mail: infor@iabrno.cz
Odpovědný redaktor:	doc. PhDr. Jaroslav Tejral, DrSc.
Redakce a příprava pro tisk:	Ing. Petr Škrdla, PhD., Mgr. Balázs Komoróczy, PhDr. Lubomír Šebela, CSc., PhDr. Jiří Doležel, Dana Gregorová, Alice Del Maschio
Na titulním listě:	Středověký hrádek Vratěnin, okr. Znojmo. Foto: Miroslav Bálek
Tisk:	Bekros
Náklad:	350 ks

© 2003 by the Authors.

All rights reserved.

AÚ AV ČR Brno, Královopolská 147, 612 00

OSLAVANY (Brno-venkov)

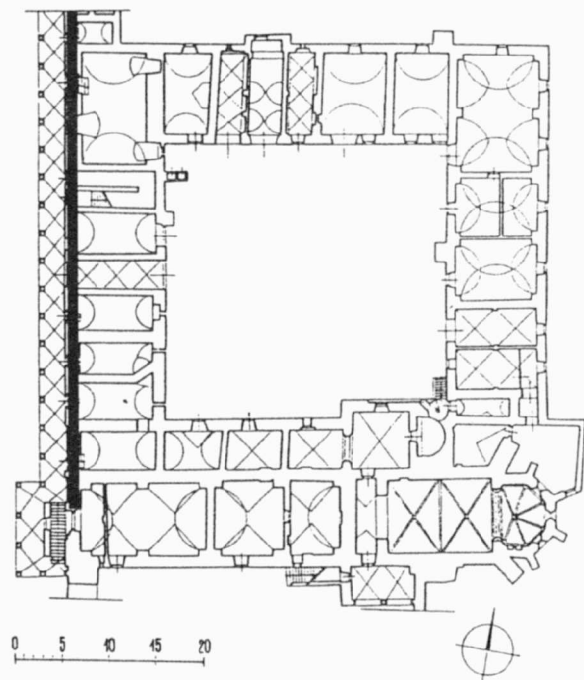
Kláster cisterciáček Vallis sanctae Mariae. Novověk. Klášter. Výzkum.

V souvislosti s postupnou rekonstrukcí kláštera v Oslavanech upozornil R. Procházka, že je otlučena omítka v prostoru zámeckého nádvoří, které z východní strany uzavírá komplex budov bývalého kláštera cisterciáček. Vzhledem k dlouhodobějšímu zájmu o tuto památku se společnost Archaia Brno, o.p.s., rozhodla stávající stav zdokumentovat.

Kláster cisterciáček u kostela Panny Marie byl založen roku 1225, kostel pak byl vysvěcen roku 1228, výstavba prvotního areálu byla ukončena před polovinou 13. století. Na počátku 15. století byly budovy poškozeny povodní a posléze i válečnými událostmi. Roku 1526 řádové sestry přešly do kláštera na Starém Brně. Areál byl Volfem Krajířem z Krajků a poté Kryštofem z Althanu přestavěn na renesanční zámek, jehož součástí je i dnešní I. nádvoří. Zámek, respektive fasády byly upraveny klasicistně. Po válce zůstal důsledkem pozemkové reformy v podstatě opuštěn (Kuthan 1994, 279; Kuča 2000, 755).

V areálu kláštera se v závěru 80. let minulého století uskutečnil stavebně-historický průzkum D. Černouškově a P. Borského, který byl částečně doplněn i o zjišťovací archeologickou sondáž (Borský 1993).

Pracovníci společnosti Archaia Brno, o.p.s., provedli video a fotografickou dokumentaci I. nádvoří, kresebně a písemně pak byla dokumentována západní vnější zeď kvadratury v přízemí. Dokumentované zdivo patřilo k první stavební fázi kláštera, byla v něm – mimo jiné architektonické prvky mladších fází – rozpoznána čtyři románská střílnovitá okénka (Holub – Kolařík – Merta – Peška – Zúbek 2002).

Obr. 29. Oslavany – klášter. Půdorys. Černě vyznačena dokumentovaná zeď.
Oslavany – Kloster. Grundriß.

Obr. 30. Oslavany – klášter. Probíhající kresebná dokumentace.
Oslavany – Kloster. Dokumentation.

David Merta, Archaia Brno o.p.s.

Literatura:

- Borský, P. 1993: Výzkum románské architektury na Moravě VI (Oslavany okr. Brno-venkov, bývalý klášter cisterciáček Vallis S. Mariae). Sborník prací filozofické fakulty brněnské univerzity F 34-36, 183-204.
- Holub, P. – Kolařík, V. – Merta, D. – Peška, M. – Zúbek, A. 2002: Oslavany – klášter. Terénní dokumentace z akce A92/2002, uložena v archivu Archaia Brno, o.p.s.
- Kuča, K. 2000: Města a městečka v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, 4. díl (MI – Pan). Praha
- Kuthan, J. 1994: Česká architektura v době posledních Přemyslů. Vimperk.

Resumé

Oslavany (Brno-venkov). Kloster. Neuzeit. Kloster. Bau-forschung.

PODIVÍN (okr. Břeclav)

Ulice Dolní Vvaly. Novověk. Sídlištní aktivity. Záchraný výzkum.

V souvislosti s rekonstrukcí vozovky a pokládáním kanalizace na ulici Dolní vally v Podivíně proběhl v období od 23.

Obr. 31. Podivín – výzkumy společnosti Archaia Brno v roce 2002 (tučná čára a kroužky). Podivín – Rettungsgrabungen im Jahr 2002

10. do 17. 11. 2002 na ploše předmětné stavby záchranný archeologický výzkum.

Poněvadž výkop (hloubka cca 0,60 m) pro podkladové vrstvy pod vlastní povrch budované komunikace zasáhl jen recentní a novověké navážky, soustředil se vlastní archeologický výzkum v podstatě jen na trasu hloubené kanalizace v úseku od křižovatky ulic Komenského a Dolní valy až po příčnou ulici Radniční. Dno jejího výkopu šlo v průměru ještě o 0,80-1,0 m hlouběji než předvýkop pro komunikaci. Při šířce výkopu 0,60 m byla pro archeologický výzkum zvolena metoda dohledu nad vlastní těžbou trasy kanalizace a následná rekonstrukce a dokumentace vzniklých profilů. Protože profily byly většinou porušeny výkopy pro starší kanalizaci, byly dokumentovány jen tři profily. Profil P1 u domu č. p. 9, profil P2 u domu č.p.15 a P3 u domu č.p.16.

Záchranným archeologickým výzkumem bylo v prostoru profilů P1 a P2 zachyceno pod nejsvrchnější recentní navázkou, mocnou cca 0,40-0,50 m, starší cca 0,20-0,30 m mocné souvrství, rámcově datované do období staršího novověku (16. 18. století). Souvrství sestávalo z terénních úprav či komunikačních horizontů. U některých z těchto vrstev nelze vyloučit, že se jedná o náplavové uložení. Podle výskytu zlomků pozdně středověké a vrcholně středověké keramiky v některých vrstvách a podle jejich charakteru lze usoudit na přemístění původně středověkých kulturních vrstev v období raného novověku do druhotné polohy za účelem úpravy povrchu komunikace. Výše zmíněné souvrství nasedá na stratigraficky starší terénní úpravu. Podle vzorku nalezené keramiky lze tuto vrstvu datovat někam do období 16.-17. století. Pod touto vrstvou byla zachycena ještě starší vrstva blíže nedatované terénní

úpravy, představovaná přemístěnou spraší. Podloží ani půdní typ zde nebyly zachyceny.

V ohybu ulice Dolní valy, před domem č. p. 16, byl při hloubení kanalizační šachty zjištěn i půdní horizont, jenž se zde vytvořil na prachovo-jílovitém podloží. Bohužel se v těchto místech v důsledku narušení situace recentní kanalizační šachtou nezachovala následná mladší stratigrafická situace (Kováčik – Veselá 2002).

Peter Kováčik, Petra Veselá, Archaia Brno, o.p.s.

Prameny:

Kováčik, P. – Veselá, P. 2002: Podivín, ulice Dolní valy (stavba vozovky). Nálezová zpráva č. 50/02 uložená v archivu Archaia Brno o.p.s.

Resumé

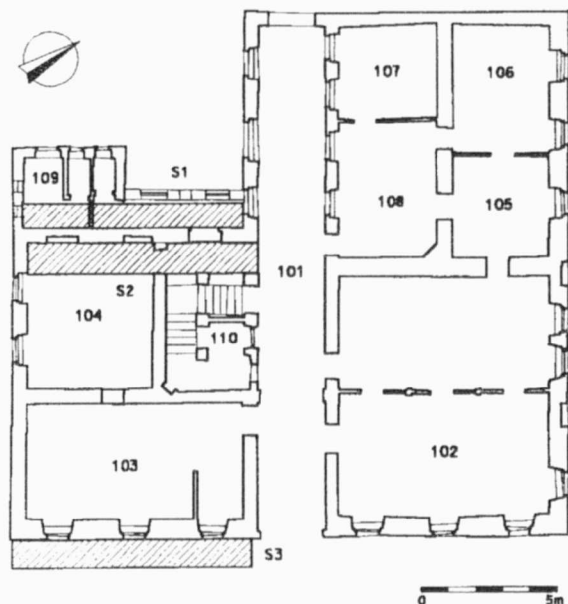
Podivín (Kreis Jihomoravský), Dolní Valy. Neuzeit. Siedlung. Rettungsgrabung.

PODIVÍN (okr. Břeclav)

Masarykovo náměstí 2, parc.č. 886. Středověk, novověk. Sídlištní aktivity. Záchranný výzkum.

V souvislosti se stavbou zajištění budovy „Staré radnice“ v Podivíně (Masarykovo náměstí 2), parc. č. 886 byl proveden ve dnech 30. 7.-6. 8. 2002 na předmětné stavbě záchranný archeologický výzkum. Provedla ho Archaia Brno, o.p.s.

Nejstarší dochované zmínky o staré radnici pocházejí z listiny v archivu bývalého královského města Podivína. Jedná se o privilegium císaře Ferdinanda III. ze 17. 9. 1637, kterým se Podivínu mimo jiné povoluje vystavět hradby a zřídit radnici. V roce 1697 radniční dům vyhořel při zničujícím požáru města. Další požár postihl radnici v roce 1745 a pravděpodobně ji zasáhly i další požáry z let 1774 a 1825. V roce 1846 byla

Obr. 32. Podivín – Stará radnice. Šrafovou vyznačeny archeologicky zkoumané plochy. Podivín – Rathaus. Grundriss.